

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 149

SIBIU

15 aprilie

Nr. 15-16

2001

HRISTOS A ÎNVIAT!

VIAȚĂ ȘI ÎNVIERE

HRISTOS A ÎNVIAT!

Iată-ne din nou împreună în gând, în rugăciune și meditație, cu bucurie întâmpinând Sărbătoarea sărbătorilor, evenimentul cel mai mare din istoria creștinismului și anume *Învierea Domnului*.

Ziua Învierii Domnului - sărbătoarea vieții fără de moarte - a venit din nou ca să bucure inimile noastre și să dea încredințare minților noastre, că toate își au rostul lor. Toate își au rostul lor pentru că, de la Dumnezeu sunt rânduite, și atunci când le înțelegem, și atunci când nu le înțelegem. Din vechea tradiție creștină răsăriteană, ni s-a transmis, din generație în generație cântarea: „*Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață adăruindu-le*”.

Am cântat-o toți în această zi a Învierii, și ne vom saluta în această vreme, vestindu-ne unii altora că: **HRISTOS A ÎNVIAT!**

Iată, chiar astăzi, ni se face veste mare de bucurie și încurajare, că nu moartea este ultimul cuvânt al destinului omenesc, ci învierea și viața. Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel care, așa cum am auzit istorisindu-ni-se în săptămâna ce a trecut, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, a fost răstignit în zilele lui Pontiu Pilat, și a pățimit, și s-a îngropat. Acest Iisus Hristos dat morții, a înviat după trei zile, așa precum și promisese că va face, cât fusese în viață, și așa cum scriseseră despre El profeții. De aceea în Simbolul Credinței mărturisim, că „*a înviat a treia zi după Scripturi*”.

De la El știm că moartea e doar trecerea din această viață la altă viață. De la El știm că mor doar trupurile, dar sufletele rămân vii pentru totdeauna, în lumea de dincolo. De la El știm că ne vom întâlni acolo unii cu alții și, că vom avea parte acolo de comuniunea cu Dumnezeu.

Sfântul Evanghelist Matei ne spune că cel dintâi cuvânt pe care l-a adresat Mântuitorul înviat, mironosițelor care veniseră duminică dis-de-dimineață la mormânt, într-o Duminică și o dimineață întocmai ca aceasta, la această

(Continuare în pag. a 2-a)

† ANTONIE

Arhiepiscop al Sibiului
și Mitropolit al românilor ortodocși
din Ardeal, Crișana și Maramureș

VENIȚI DE LUAȚI LUMINĂ!

De aproape 2000 de ani, în fiecare noapte a Paștilor răsună ca un ecou prelung ce vine din adânc de istorie chemarea sfântă „*Veniți de luați lumină!*”

De aproape 2000 de ani suntem chemați la ceas de noapte sfântă și mântuitoare să ne apropiem de „*Lumina cea neînserată*” ce a izvorât din mormântul cel gol pentru a ne umple de strălucirea ei, prin cuvintele pline de har și de înțelepciune „*Veniți de luați lumină*”. Suntem invitați aidoma unor aleși oaspeți să ne aprindem candela sufletului nostru, poate stinsă de la ultima zi a Paștilor din anul ce a trecut, de la izvorul vieții și al nemuririi, de la Hristos Domnul, Cel ce a înviat și a luminat toate și luminându-ne pe noi înșine să ducem și celor de aproape ca și celor de departe vestea cea bună a Învierii lui Hristos și să le oferim lumină din lumina primită în noaptea cea mântuitoare a Sf. Paști.

„*Veniți de luați lumină*” se aude mereu chemarea adresată fiecăruia dintre noi, cei care încă, asemenea fecioarelor neînțelepte, ne-am trezit poate la miez de noapte și am ieșit întru întâmpinarea Mirelui preaiubit dar din păcate cu candelile noastre stinse. Nemaivând timp să alergăm „*la cei ce vând pentru a ne cumpăra*”, Hristos Mirele ne oferă în dar lumina cea necreată ce a izvorât din El și ne face părtași la slava Lui și ne îndeamnă pe toți să um-

(Continuare în pag. a 3-a)

† VISARION RĂȘINĂREANU
Episcop-vicar al Sibiului

Icosul Învierii

Pe Soarele cel mai înainte de soare, care a apus oarecând în mormânt, căutându-L mironosițele femei, au mers la mormânt când se lumina de ziua, și una către alta striga: O, prietenelor, veniți să ungem cu miresme trupul cel de viață purtător și îngropat, trupul care a înviat pe Adam cel căzut, și care zace în mormânt; să mergem, să ne sărguim ca magii și să ne închinăm, și să aducem miruri în loc de daruri, Celui ce nu în scutece, ci în giulgiu este înfășurat, și să plângem, și să strigăm: O, Stăpâne, scoală-te, Cel ce dai celor căzuți înviere.

Învierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfântă Învierea ta o laudăm și o slăvim, că Tu ești Dumnezeu nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele tău numim. Veniți toți credincioșii să ne închinăm sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit prin Cruce bucurie la toată lumea, totdeauna binecuvântând pe Domnul, laudăm Învierea lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat.

Învierea Domnului, temei al comuniunii noastre

Învierea Mântuitorului, ca începătură a învierii noastre corespunde celei mai adânci dorințe a sufletului omului: viața veșnică. Acest dor primordial și constant întretinut în sufletul nostru, atât la nivel conștient cât și de inconștient sau subconștient, a constituit obiectul principal al mai multor religii, al legăturii omului cu Dumnezeu în diversele forme istorice pe care această legătură le-a putut avea; centrat în mod direct pe Învierea lui Hristos („*Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră*” (I, Cor. 15, 14) creștinismul reprezintă în mod culminant atât dorul după înviere, după viața veșnică, după cum și calea cea mai directă pentru împlinirea acestuia.

Învățătura Mântuitorului Hristos Îl arată deci pe Fiul lui Dumnezeu ca Domn al vieții și al morții, dar în același timp validează și dă consistență credinței în înviere, în general, și în El ca cel de care depinde învierea noastră, în special.

În acest caz, de Învierea lui Hristos, ca eveniment ce consolidează dorul vechi și pune la temelie o nouă speranță, trebuie să ne apropiem doxologic, iar doxologia, ce implică o realizare clară a locului omului în fața lui Dumnezeu, duce nemijlocit la închinare. De aceea, în acest sens ne îndeamnă și Biserica atunci când cu bucurie

(Continuare în pag. a 3-a)

Pr. Prof. Dr. THEODOR DAMIAN

Î.P.S. Bartolomeu, la ceas aniversar

Aniversarea împlinirii a 80 de ani de viață a Înalț Prea Sfințitului Bartolomeu, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului, ne oferă plăcutul prilej de a-i adresa cele mai alese urări de sănătate, de fericire și de noi împliniri arhiericești în ogrorul Domnului Căa de Dumnezeu păzita Eparhie a Clujului.

Omagiem astăzi în persoana Înalț Prea Sfinției Sale pe cărturarul, pe poetul și dramaturgul, pe misiionarul peste mări și țări, cum frumos spune vorba românească, și apoi pe omul care a suferit pentru credință și pentru iubirea de neam, care, prin tot ceea ce a înfăptuit și împlinește încă, se înscrie deja în galeria marilor ierarhi pe care i-a avut Biserica Ortodoxă Română din Transilvania de-a lungul vremii.

L-am cunoscut pe Î.P.S.

Bartolomeu încă de pe vremea când era ierodiacon și cunoscut răvna deosebită pe care o avea pe plan bisericesc ca ucenic devotat al vrednicului de pomenire Patriarh Justinian Marina, cât și pe plan cultural în așa fel încât de pe atunci i se prevestea o carieră strălucită.

Și iată că Dumnezeu l-a învrednicit să urce toate treptele ierarhiei bisericești până la cea de arhieru, treaptă de pe care s-a dedicat cu toată ființa Sa întru apărarea credinței străbune și a povățuirii turmei duhovnicești încredințate lui spre păstorie, la 7 februarie 1993, fiind hirotonit și instalat în scaunul de Arhiepiscop al Arhiepiscop-

(Continuare în pag. a 3-a)

† ANTONIE

Mitropolitul Ardealului,
Crișanei și Maramureșului

Monahia Teofana sau doamna Tudora, mama lui Mihai Viteazul

Din hronicile de demult ori de la istoricii de ieri și de azi aflăm că Mihai Viteazul a fost fiul postum al voievodului Pătrașcu cel Bun (+ decembrie 1557). Unii dintre contemporani i-au contestat ascendența domnească, ca, spre pildă, Mustafa Selaniki, autor al unei istorii otomane între 1563 și 1599/1600, contemporan cu multe din evenimentele relatate, care scrie, cu vădită ostilitate, despre *Mihai Kassab oglanî* („Mihai fiu de măcelar“). Mama lui Mihai Viteazul se numea Tudora și era soră cu Iane Epirotul, ban al Olteniei și, în același timp, capucehaia (sol, trimis) al Țării Românești la Înalta Poartă.¹

Pătrașcu cel Bun a fost fiul domnitorului muntean Radu Paisie (1535-1545), mort în exil la Alexandria Egiptului, precum și al doamnei Stana. Indirect, Radu Paisie are legături cu Sibiu și iată cum: după moartea lui Radu de la Afumați (1529), văduva acestuia, Ruxandra - fiica lui Neagoe Basarab (1512-1521) și a doamnei Elena Despina - s-a întors la Sibiu, unde viețuia maica sa. De aici, din Sibiu - unde Elena Despina s-a călugărit, devenind monahia Platonida și unde a rămas până ce a trecut la cele veșnice, în 30 ianuarie 1554 - a purces din nou Ruxandra în Țara Românească, în calitate de soție a voievodului Radu Paisie.²

Tudora a apărut târziu în viața lui Pătrașcu cel Bun, dar din momentul apariției a rămas la curte până la finalul domniei acestuia. În schimb, la scurtă vreme după urcarea pe tron a fiului ei, ea s-a retras la Cozia, unde s-a călugărit, devenind astfel monahia Teofana. În călugărie s-a rugat pentru viața celui care îi era ei fiu și Țării domn, ca și pentru cei care îi alcătuiau familia. Este știut că, după înfrângerea de la Mirăslău, Mihai a fost separat de familie - trimisă drept zălog în Ardeal - și părăsit de Buzești, astfel că el părea să nu mai aibă pe nimeni dintre pământeni în jurul lui. Chiar nimeni? Era, într-un colț de țară, cineva care aștepta ca înfrigurare veștă de la proscra, care, în genuchi în fața icoanei, se ruga cu lacrimi fierbinți să-și întoarcă Dumnezeu iarăși fața către voievodul fugar - o sârmană călugăriță bătrână, monahia Teofana, mama lui Mihai.³

A lăcrimat venerabila călugăriță luni întregi, gândindu-se atât la durerea ei, cât și la exilul transilvan al norei și al nepoților, Nicolae Pătrașcu - copil de 14 ani - și Florica. După ce s-au întors, toți aceștia s-au dus la Cozia să-și vadă soacra și bunica. Această jalnică întâlnire - după decapitarea lui Mihai Viteazul - a fost descrisă, în documentul din 8 noiembrie 1602 (7111), de însăși maica Teofana, cu atâtea amănunte și într-o românească arhaică, încât înduioșează + *În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, amin.* „Eu roaba Domnului Is. Hs. călug(ă)rița Theofana, muma răposatului Mihail voievoda di în Țeara Rum(ă)nească, viețuit-am viața ceștii lumi deșartă, cum zice și prea mândru Solomon: 'Deșarta deșartelor și de toate deșartă și înșelătoare și furătoare de suflete'. Și am petrecut lumește destul în tot chipul în viața mia până ajunsu și la nepuțința bătrânețelor mele și la slăbiciunea mea în svânta mănăstire în Cozia... Și trăiiu de ajunsu de luaiu și svântul cin călug(ă)rescu dreptu plângerea păcatelor mele. Aciiș mă ajunse și vestea svrășirea zilelor drag fiului meu Mihail voievod și de sârăcia doamnei sa și a coconilor domniei lui pri în țări streine. Fui de plângere și de suspine zua și noaptea“. Maica, de acord cu nora și nepoata, decide să dăruiască două sate din Romanai - „doao sate di în Romanai Frăsinetului Studenita“ - sfinte mănăstiri „pentru sufletul răposatului Mihail vod(ă) și pentru sănătatea fiu-său Nicolai vod(ă)“.⁴

De altfel, hrisovul acesta de donație, din 8 noiembrie 1602, confirmă o hotărâre mai veche a monahiei Teofana, hotărâre întâlnită într-un act din 8 noiembrie 1601.⁵ Sigiliul folosit de maica lui Mihai pentru validarea documentelor pomenite este un sigiliu mic cu două fațete. Cele două amprente sigilare sunt prinse sub un singur timbru. Una din amprentele sigilare, cea din dreapta, are în câmp o cruce care, în partea inferioară, este înconjurată de un ornament floral, iar cea din stânga are ca element central un inger.⁶

Din dorința de a face accesibilă descrierea sigilografică de mai sus, ne permitem un demers de „decriptare“ al acesteia. Astfel, prin *timbru*, limbajele sigilografice și heraldice înțeleg un element exterior amplasat deasupra unui sigilografic sau deasupra unui scut, în așa fel încât partea superioară a piesei timbrate să atingă marginea sau partea inferioară a timbrului. În cazul în care piesa din partea superioară nu numai că nu o atinge pe cea plasată inferior, dar lasă o distanță între ele, atunci spunem că cea de deasupra o *asuprește* pe cealaltă, bineînțeles, fără a ne fi permis să mai folosim termenii *timbru* și *timbrat*. Prin *amprentă sigilară* se înțelege urma rămasă pe un act - scris pe hârtie, pergament etc. - în care, tuș, soluție de aur sau fum, în urma aplicării matricei sigilare. *Matricea sigilară*, la rândul-i, este un obiect confecționat dintr-un material dur - fier, alamă, aur, argint sau din pietre prețioase - care

poartă gravată pe suprafața sa, în negativ, un text sau o reprezentare grafică, iconografică, heraldică etc., menite să individualizeze posesorul. De reținut faptul că matricea sigilară se compune din două părți: a) suprafața metalică, de obicei rotundă, pe care se află gravată emblema împreună cu legenda sau fără aceasta din urmă; b) mânerul, din metal, os, lemn, nestemat chiar, nu de puține ori realizat artistic.

Gravarea matricelor sigilare se putea face în excizie pentru sigiliile cu chinovar, tuș și fum și în incizie pentru sigilarea cu ceară sau cocă. Matricele cu pricina se puteau executa manual, prin lovire cu ciocanul, dar se puteau obține și prin turnare. Unele dintre ele, sub formă de inel ori de breloc, au fost confecționate din aur și ornate cu pietre prețioase. Dacă despre tuș, fum și ceară nu credem că ar fi ceva de adăugat, despre *chinovar*, în schimb, se pot spune multe. Este o substanță roșie, obținută din plante sau sulfură roșie de mercur, utilizată la scrierea - mai ales a literei inițiale majuscule, ornamente și miniaturi - și la sigilarea actelor. Fiind culoarea care exprimă suveranitatea și măreția a fost intens folosită la validarea actelor domnești.⁷ Cum maica Teofana a fost mamă de voievod, a recurs și ea la atributele sigilografice specifice rangului său și tipice epocii în care a trăit.

La mai puțin de un an de la hrisovul din noiembrie 1602 - hrisov ce ne-a îngăduit excursul sigilografic -, Stanca s-a îmbolnăvit de ciumă și după câteva zile de chin și-a dat duhul. Trei ani mai târziu, în 1606, Teofana s-a stins blând și cucernic, așa cum se cade unei maici. Cât despre boierii de neam și despre boieroaicele din Govorea, lui Mihai, aflăm dintr-un zapis dat Govorea, în 1633, că: *Din boierii cei bătrâni, am mai rămas doar eu* - adică Sima Buzescu, nepoată de frate a lui Dobromir, banul Craiovei, și a Neacșei, mama doamnei Stanca, soția lui Mihai Vodă Viteazul.

Dr. CONSTANTIN ITTU

1 C. C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. II, București, 1976, p. 325.

2 C. Ittu, *Soții de voievozi muntei din secolul al XVI-lea refugiați sau călugărite la Sibiu*, în „Indrumătorul bisericesc“, Anul 148, Sibiu, 2000, pp. 176-180, la pp. 179-180.

3 C. Gane, *Trecute vieți de doamne și domnițe*, vol. I, Iași, 1971, pp. 128-129.

4 *Documente privind istoria României* [DIR], B., Țara Românească, veacul XVII, 1601-1610, București, 1951, pp. 65-66, nr. 78.

5 *Ibidem*, p. 22, nr. 25.

6 Arhiv. Stat. Buc., fond m-rea Cozia, XXIV/5.

7 *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, București, 1982, p. 69; E. Vărtosu, *Din sigilografia Moldovei și a Țării Românești*, în „Documente privind istoria României“, Introducere, vol. II, București, 1956, pp. 333-337, la pp. 371-372.

(Urmare din pag. 1)

vreme a anului, a fost cuvântul „*Bucurați-vă*“ (Matei XXVIII, 9). Bucurați-vă că a fost învinsă moartea. Nu mai plângeți. Moartea nu e definitivă și veșnică. Moartea aceasta a fost învinsă, fiindcă a fost învinsă teama de ea, după ce a înviat Hristos. „*Unde-ți este, moarte, holdul?*“ întreba satisfăcut Sfântul Pavel (I Cor. XV, 55), care se temuse și el de dansa, ca de marele și *cel din urmă vrăjmaș* al existenței, al omului (I Cor. XV, 26). Sfârșitul e înviere și viață veșnică. Sfârșitul e de fapt un nou început.

„*Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul ca să stea în ziuă pe care ne veselim într-însa*“ - așa cântăm în cântările Paștilor, și inimile noastre se simt într-adevăr cuprinse de o sfântă bucurie. Pentru că înviind Hristos, ne dă și nouă siguranța învierii. Învierea Domnului ne arată că suntem nemuritori, că viața de aici are rostul de a fi trăită frumos, în iubire și înțelegere, deoarece toți suntem fiii lui Dumnezeu și frați între noi. Suntem creația Sa cea mai iubită, pentru că totul, cerul și stelele, și pământul cu toate frumusețile și darurile lui, pentru om a fost create, „*spre desfătarea noastră*“, cum spun textele bisericești. Viața este cel mai mare dar pentru că, numai Dumnezeu o poate da.

Și iată că înviind Iisus, El ne arată că, chiar dacă, aparent, la un moment dat ne pierdem viața, de fapt n-o pierdem. Ea continuă dincolo, acolo de unde Iisus s-a putut întoarce. Această întâlnire cu Hristos cel înviat, le-a dat ucenicilor temelul, îndreptățirea și îndatorirea de a merge mai departe, le-a dat încredințarea că tot ceea ce le propovăduise Iisus cât fusese cu ei, era de la Dumnezeu, era *adevărul* în care trebuiau să creadă, *calea*, pe care trebuiau să meargă, *viața*, pe care trebuiau s-o ducă. Viața a căpătat sens înalt și fiind veșnică, impune răspundere pentru felul cum o trăim pe pământ. Nu mai poți trăi la întâmplare, când știi că ești nemuritor. Nimic nu-ți mai este indiferent, când știi că trăiești sub ochii lui Dumnezeu.

Învierea Domnului e temelul moralei, a faptei bune. Și viața și moartea au căpătat înțelesuri noi, pline de rosturi care, fără Învierea Domnului, ar fi rămas ascunse omnirii și ar fi dominat ca și până atunci în lume, neștiința și întunericul. Ar fi domnit filosofii imaginare după mintea fiecăruia, religiile idolatre lipsite de sens, sau cele care erau nedesăvârșit descoperite, formaliste, învechite, lipsite de cea mai elementară legătură dintre moarte și viață. Moartea era privită ca o catastrofă inevitabilă și absurdă, și din perspectiva ei, tot așa de absurdă apărea în cele din urmă și viața. Numai Învierea Domnului a dat sens ultim și definitiv vieții și morții, căci a convertit moartea în viață, a dat sens non-sensului, a dat înțeles neînțelesului.

Dacă Iisus a înviat, și noi vom învia, și vom avea de dat socoteală de felul cum i-am urmat învățăturile. Se cuvine să le urmăm în așa fel, încât învierea noastră să fie înviere spre viață, nu spre judecată. Să fim buni și drepti, să stăruim în fapta cea bună, să ne iubim unii pe alții ca frații, să ne purtăm cum ne îndeamnă Sfântul Pavel „*într-un chip vrednic de Evanghelia lui Hristos*“ (Filii

VIAJĂ ȘI ÎNVIERE

peni I, 27). Să avem toți „*aceuași iubire, un suflet, aceeași cugetare*“ (Filipeni II, 2).

În această zi a învierii „*să ne luminăm cu prăznuirea și unii pe alții să ne îmbrățișăm; să zicem „fraților” și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru înviere*“, în așa fel încât, cum ne povățuiește Sfântul Ioan Gură de Aur în ziua aceasta, „*să intrăm toți în bucuria Domnului nostru*“. Și mai ales să rămânem tari și uniți întru dreapta credință, așa cum ne povățuiește din nou Sfântul Pavel: Rămâneți „*statornici într-un Duh, împreună luptându-vă într-un suflet pentru credința Evangheliei*“ (Filipeni, I, 27). Să păstrăm neșchimbată credința așa cum ne-a fost transmisă prin Sfinții Apostoli, și prin întreaga tradiție ortodoxă, așa cum au ținut-o veacuri după veacuri strămoșii noștri, poporul nostru românesc cel născut ortodox pe aceste meleaguri, ale noastre de când ne știm români pe lume.

Strămoșii noștri au adormit întru credința ortodoxă și, de acolo unde sunt, veghează asupra noastră, așteaptă de la noi să le fim urmași credincioși, să le aprindem candela pomenirii la biserica și cimitirul, în care au fost prohoditi după legea ortodoxă. Să nu le dăm niciodată prilejul să nu mai recunoască în noi pe fiii și urmașii lor, înstrăinându-ne de credința în care au fost botezați și în care au adormit întru nădejdea învierii, pe care ne-au lăsat-o ca pe o moștenire sfântă.

Să nu ne lăsăm ademeniți de cei care răstălmăcesc Sfintele predanii, care încearcă să ne rupă credința noastră ortodoxă, de trecutul nostru și de moșii și strămoșii noștri, descoperindu-se ei acum „*învățători*“ mai buni decât au fost de două mii de ani preoții noștri ortodocși, legați de sufletele credincioșilor prin toate fibrele ființei lor, propovăduindu-le dreapta credință cea de la Mântuitorul și de la Apostoli, prin Biserica învățată și păstrată. „*Nimeni să nu vă înșele cu vorbe deșarte*“, îndemna Sfântul Pavel, adică cu alte învățături străine de credința și tradiția ortodoxă.

Vestindu-vă bucuria învierii, vreau să vă

știu pe toți uniți în același cuget și în același simțiri, ca să aveți parte la vremea cuvenită de răsplata cea bună a învierii în comuniune cu toți cei de dinaintea noastră. Credința în înviere să ne unească în tot gândul, și în toate aspirațiile noastre.

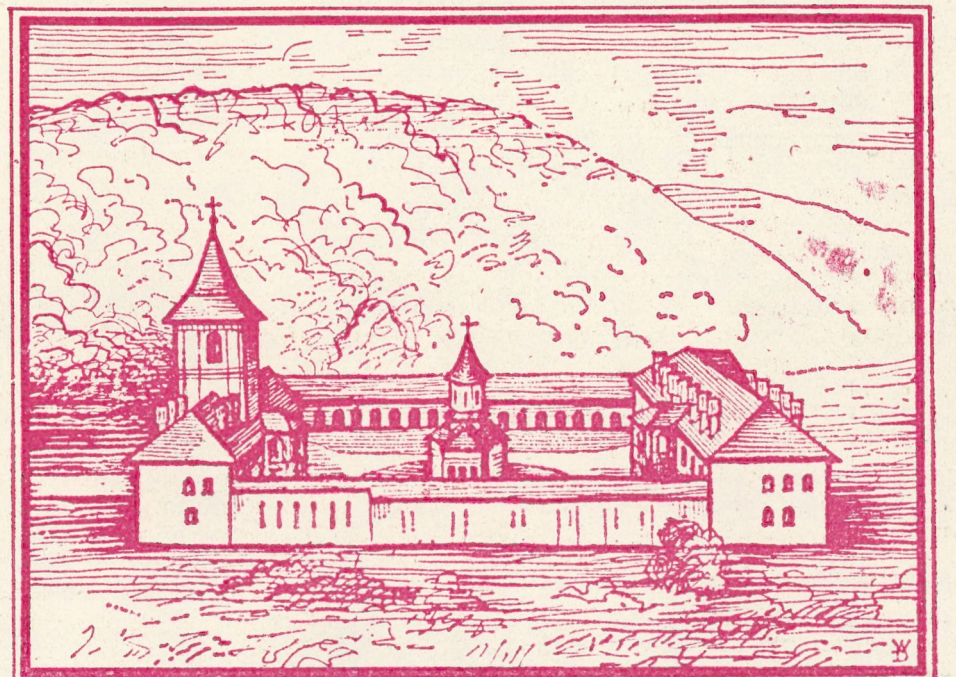
Învierea lui Hristos ne echilibrează existența, gândirea, speranța, comuniunea cu cei dragi, punând pe ambele talere ale balanței destinului nostru, viața aici și dincolo, acum și în vecii vecilor. De aceea primul cuvânt pe care îl pronunță Iisus după Înviere este: „*Bucurați-vă!*“ (Matei XXVIII, 9). Am dat sens vieții voastre. Înviind, „*Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor*“ (Matei XXVIII, 20), deci nu mai sunteți singuri și, „*v-am dat și vouă viață veșnică și în veac nu veți pieri, și nimeni nu vă va răpi din mâna Mea*“ (Ioan X, 28).

Ne-a făcut Dumnezeu parte de o iarnă și o primăvară frumoasă. Să-l rugăm să dea ploaie la vreme, și tot ce mai trebuie pământului pentru a da roadă bogată. Iar noi să facem tot ce se cere de la noi, pentru a-l lucra cum trebuie, căci scris este că „*suntem împreună-lucrători cu Dumnezeu*“ (I Cor. III, 9).

În această sfântă și mare zi a Învierii, sărbătoare a sărbătorilor și praznic al praznicelor, „*zi purtătoare de lumină*“, să ne bucurăm și să ne veselim duhovnicește. Să ne înnoim sufletele, curățindu-le în nădejdea învierii. Să ne luminăm viața, prin hotărârea de a fi mai buni și drepti. Să cântăm lui Dumnezeu cântare nouă, din inimii noi, renăscute într-o credință și mai puternică. Să plecăm acasă împăcați în cugetul nostru, cu noi înșine, cu aproapele și cu Dumnezeu.

Învierea lui Hristos să ne întărească în dreapta credință și în toată fapta cea bună. În dimineața învierii, în ziua duminicii, mirosnițele care au aflat cele dintâi de înviere, plecând de la mormântul gol, au vestit ucenicilor și tuturor celor pe care i-au întâlnit, că: „*HRISTOS A ÎNVIAT!*“ De atunci a rămas salutul acesta între creștini, în aceste zile. Cu această veste mă adresez și eu Dumneavoastră, și vă îndemn s-o duceți mai departe, fraților, întru credința noastră ortodoxă: „*HRISTOS A ÎNVIAT!*“

Să petreți sărbătorile în pace și bucurie!

Biograful de mare influență duhovnicească Sfântul Sofronie al Ierusalimului (633—638), determinat de „soarta celui ce a îngropat talanul în pământ, fără să scoată un folos din el ca ceilalți” (Matei, XXV, 30), s-a hotărât să scrie viața Sfintei Maria Egipteanca.

Convins că face „o faptă bună prin aceasta” (Limoniariu 1991, p. 28), a cules datele ce circulau prin viu grai în vremea sa, prin vechile mănăstiri din eparhia sa și le-a așternut în scris, pentru folosul generațiilor următoare și așa a ajuns până în zilele noastre, una din cele mai popularizate și mai frumoase pagini, din literatura aghiografică, din perioada Sfântului și Marelui Post.

Negreșit că marele ierarh știa și de povăța ingerului Rafael dată lui Tobie din seminția lui Nefali, care a trăit pe vremea regelui asirian Salamansar (727—722) i.d.H. (Tobit XII, 7), „Taina regelui se cuvine să o păstrezi, iar lucrurile lui Dumnezeu, este de laudă să le vestești”. Căci a divulga taina regelui este primej-

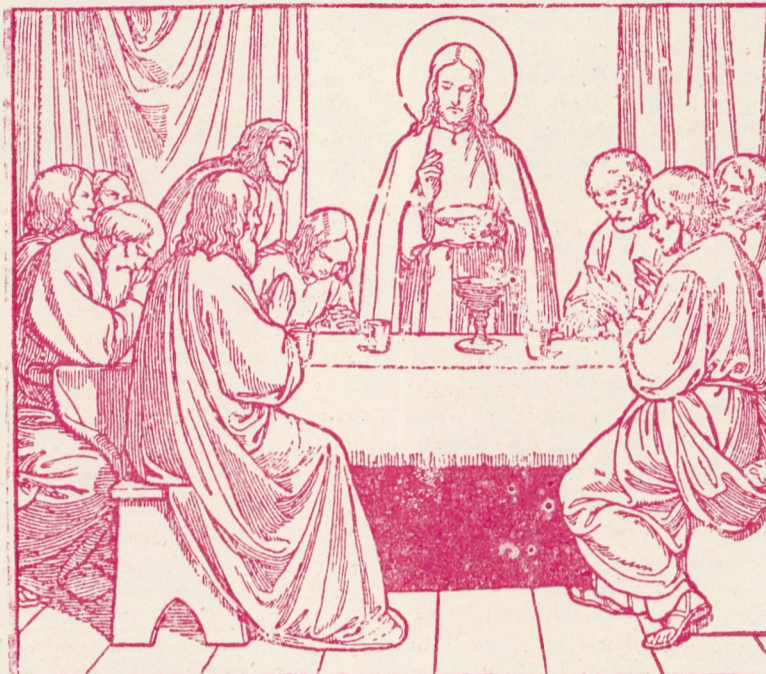
Sfânta Maria Egipteanca, exemplu desăvârșit de pocăință

dios și vătămător, iar a tăcea faptele minunate ale lui Dumnezeu și ale sfinților Săi, aduce primejdie sufletului. (Triod, 1970, p. 729).

În fine un motiv de a face cunoscut posterității exemplara viață a Sfintei pe drumul anevoios al pocăinței, putea fi și dorința Sfântului Apostol și Evanghelist Luca „doctorul” (Col. IV, 4), care scrie „despre faptele deplin adevărate... așa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut” (Luca I, 1—4).

În una din mănăstirile vechi ale Palestinei, se nevoia un monah în vârstă de 53 ani din copilăria sa, foarte îmbunătățit, ajuns la o înaltă treaptă de trăire duhovnicească, la care veneau mulți pentru sfat și binecuvântare, cu numele Zosima, (prăznuit la 4 aprilie). Într-una din zile pe când se ruga, a avut o vedenie, când i s-a poruncit să plece din mănăstirea de metanie, la Mănăstirea Sfântului Gherasim de la Iordan și acolo va vedea „și alte căi care duc la desăvârșire”.

Aici, era obiceiul ca în Postul Mare, părinții să

plece în pustie din duminica I-a din post, până la duminica Floriilor, pentru a se pregăti prin aspre nevoințe întru întâmpinarea marelui praznic creștinesc „Învieria Domnului”.

Deci sosind vremea respectivă, a plecat și acest bătrân monah, preot și duhovnic, odată cu ceilalți părinți, pentru a se îndelnetnici cu postul, tăcerea și cu aspre osteneți, neștiuți de nimeni, decât de unul Dumnezeu. Nu aveau voie să se întâlnească, ci fiecare să-și păstreze taina nevoinei pentru sine.

După un timp de multe nevoințe și rugăciune Zosima, din purtarea de grijă a lui Dumnezeu se întâlnește cu Sfânta Maria Egipteanca, care ca o umbră fugea din fața lui, fiind cu trupul gol, lipsit de orice îmbrăcăminte, care s-a distrus după mulți ani de petrecere în pustie, din care n-a ieșit niciodată.

După ce bătrânul îi a-

runcă o haină să se acopere, s-au apropiat atât cât să se poată auzi unul pe altul și după multă insistență din partea marelui bătrân, i se destăinuie, cine este, care i-a fost viața în lume și ce a determinat-o să vină în pustie. De la început îi atrage atenția părintelui că, „dacă voi începe să-mi povestesc viața, vei fugi de mine, cum fuge cineva de șarpe și nu vei suferi să auzi cu urechile faptele făcute de mine”. Bătrânul totuși a stăruit să-i descopere taina vieții ei.

Din spusele ei rezultă că Sfânta Maria Egipteanca s-a născut în anul 335 în Egipt. La vârsta de 12 ani a venit în Alexandria, unde a început să trăiască în desfrânare 17 ani, nu pentru a se îmbogăți, căci era săracă, ci pentru a-și satisface dorințele nestăvilite ale trupului ei, prin care pe mulți îi atrăgea la păcat. Din când în când, se

mai oprea din mărturisirea ei și oftând îl ruga pe Zosima să nu o silească să-și dezvăluie grozăviile faptelor ei, ca să nu se „smințească și să pângărească văzduhul” cu vorbele sale. Ce fel de limbă le va rosti, sau ce auz va primi faptele mele săvârșite în acești ani, până a fi venit din Alexandria la Ierusalim, cu multă lume din Libia și Egipt, pentru sărbătoarea „Înălțării Sfintei Cruci”.

În ziua respectivă, lume de pe lume, intra în Biserica spre a se închina și a săruta Sfânta Cruce pe care s-a răstignit Iisus Hristos. Vrând să intre și ea cu toată lumea, „o putere nevăzută o oprea, neîngăduindu-i să intre”. De patru ori, s-a sărguit cu toată puterea și a fost respinsă.

Bunul Dumnezeu, care „nu voiește moartea păcătosului” (Iezechiel XVIII, 23) i-a venit în ajutor. Sleită de puteri stătea singură în pridvorul bisericii, unde a început să plângă și să se bată în piept, scoțând suspine din adâncul inimii (Ps. 129, v. 1—2), recunoscându-și hădoșenia fărădelegilor ei. Rugându-se și-a ridicat ochii, a văzut icoana Maicii Domnului, căreia (se mai păstrează și astăzi) i-a cerut să-i ajute să vadă lemnul Sfintei Cruci ca toată lumea și a implorat-o să-i fie cheazăuitoare de mântuirea ei, căci s-a hotărât în sinea ei să nu se mai întoarcă la păcat, ci „să mă las în voia Ta, cum mă vei povățui Tu”.

Acum a încercat să intre în Biserică. N-a oprit-o nimeni. S-a închinat și a sărutat Sfânta Cruce. S-a întors înapoi în pridvor și s-a rugat din nou la icoa-

na Maicii Domnului, cerându-i ajutor în reînnoirea vieții ei de până atunci. A trecut Iordanul cu 2,1/2 pâini, nevoindu-se 47 ani, cu omorârea patimilor păcătoase, a gândurilor necurate, cu setea, foamea, golătatea, frigul și zăduful. Ajunsesse o umbră. Era numai oase acoperite cu pielea arsă de frig și de arșiță și n-a dat înapoi, fiind întărită de harul lui Dumnezeu, care o păzea de fiare

(Continuare în pag. 4-a)

Ierodiaron
CIOBĂCĂ TEOFILACT
Mănăstirea Putna

Î.P.S. Bartolomeu

(Urmare din pag. 1)

piei Vadului, Feleacului și Clujului.

Arhiepiscopul Bartolomeu este un simbol al Ortodoxiei românești în Transilvania și un cărturar de renume pentru spiritualitatea și cultura românească.

Îmi îngădui să rezum și să cuprind totul în tipul ideal de ierarh ortodox pe care Sfântul Pavel îl numește „omul lui Dumnezeu” (2 Tim 3, 17).

Să fiți la Cluj „omul lui Dumnezeu”!

Acum la ceas aniversar îl felicităm în numele ierarhilor, al părinților profesori, al părinților protopopi și al tuturor preoților, al monahilor și monahiilor, și al credincioșilor din Mitropolia Ardealului, Crișanei și Maramureșului, rugând pe Dumnezeu să-i sporească zilele și înțelepciunea întru Slava Sfintei noastre Biserici și a poporului nostru celui binecredincios.

Întru mulți și fericiți ani Înalt Prea Sfințite Bartolomeu!

Veniți de luați lumină!

(Urmare din pag. 1)

blăm „în lumină” ca „niște fii ai luminii” (Efeseni 5, 8) și mărturisind tuturor bucuria ce am primit-o, căci „întru lumina Ta vom vedea lumină”.

Lumina ce apare ca și crepuscul la întemeierea lumii, simbolizând prin ea însăși viața și existența, apare și acum la recreerea lumii prin Învieria lui Hristos ca viață, ca putere și ca tărie prin excelență.

Întreaga slujbă a Utreniei Paștilor este străbătută ca un fir roșu de ideea de lumină.

„Veniți de luați lumină din lumina cea neînserată a lui Hristos Cel ce a înviat din mormânt” este formula completă a chemării din noaptea Paștilor, și așa este rostită ea în Bisericile de limbă greacă. Este momentul culminant al slujbei când Hristos „lumina lumii” ieșind birutor din mormânt a luminat pe cei dintru întuneric și a pus bazele unei noi entități ontologice și anume Împărăției Sale celei veșnice.

„Ziua Învierii, să ne bucurăm popoare” — ne îndeamnă cu bucurie primul imn din Canonul Învierii, punând accent pe lumina noastră întru bucurie și întru viața cea nouă ce începe acum, pentru ca apoi prin curățirea simțurilor să-l vedem pe Hristos strălucind „cu neapropiata lumină a Învierii”.

„Acum toate s-au umplut de lumină”, continuă imnograful, atât cele de sus cât și cele de jos, iar Avacum proorocul este îndemnat să stea împreună cu noi și să ne arate pe „ingerul cel purtător de lumină”, prototip al lui Hristos cel înviat. Învieria ca act esențial aduce izbăvire celor legați în temnițele iadului, care văzând „milostivirea cea nemăsurată... la lumină au mers”, binevestind „cu picioare vesele” împreună cu noi, cei de astăzi, „cei purtă-

tori de lumină”, care prăznuim Paștile Domnului cele mântuitoare.

Măreția zilei de Paști covârșește măreția și însemnătatea oricărei alte zile căci ea este ziua a opta, ziua întâia a creației din nou a lumii și a întregii făpturi.

„Cât este de sfântă cu adevărat, strălucită și mult prăznuită această noapte de mântuire. Ea este vestitoare zilei celei purtătoare de lumină a Învierii întru care Lumina cea fără de ani din mormânt, trupește tuturor a strălucit”, glăsuiește imnograful arătând importanța copleșitoare a luminii în semnificația Zilei Învierii, pentru ca mai apoi amintind de cuvintele proorociei lui Isaia să exclare majestuos: „Luminează-te, luminează-te, noue Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsarit!”

Învieria așadar este concentrată în „lumina cea neapropiată” care este Hristos Domnul, Paștile devenind la toate confesiunile și în Biserica Ortodoxă în special o sărbătoare a luminii celei neînserate.

Să răspundem și noi în noaptea Paștilor acestei chemări sfinte și mântuitoare „Veniți de luați lumină” și să primim în sufletul nostru lumină din lumina lui Hristos pe care apoi și noi „ca niște făclii de Dumnezeu luminate” să o transmitem și altora și silindu-ne să o păzim nestinsă în candela sufletelor noastre până la Paștile viitoare.

Să ne îmbrăcăm deci în lumină și să umblăm ca „fii ai luminii”, săvârșind fapte care să lumineze înaintea oamenilor și vom trăi de-a pururi în lumina feței Domnului Cel care a înviat din mormânt. Tuturor credincioșilor din Arhiepiscopia Sibiului și tuturor cititorilor „Telegrafului Român” un sincer salut pascal: *Hristos a înviat!*

Adevărat a înviat!

Învieria Domnului, temelie al comuniunii noastre

(Urmare din pag. 1)

cântă: „Învieria lui Hristos văzând, să ne închinăm Unuia Celui fără de păcat”.

Învieria Domnului nostru este un act personal: are ca subiect persoana Sa divino-umană și are în vedere totodată ființa umană în general.

Această dimensiune personală a Învierii este legată implicit și duce în mod direct la comuniune. Ideea de comuniune, așa cum se degajează ea din învățătura lui Hristos, a produs o mutație la nivelul conștiinței umane și a revoluționat lumea în mai multe feluri.

Deci învierea și comuniunea nu pot fi înțelese pe deplin una fără cealaltă. Mântuitorul este în strânsă comuniune cu Tatăl și cu Sfântul Duh în momentele grele ale răstignirii. „În mâinile Tale incredințez duhul Meu”, zice Iisus Tatălui, pe cruce fiind (Luca 23, 46), după ce exprimase durerea părăsirii omului de către Dumnezeu din cauza păcatului.

Această comuniune este activă, lucrătoare, eficientă, căci Tatăl căruia Mântuitorul I s-a incredințat, îl înviază pe Fiul Său din morți (Gal. 1, 1).

Comuniunea duce la înviere, iar învierea exprimă și validează comuniunea în relația cu Tatăl, iar în cea cu

oamenii o și generează. Așa cum în moarte, Iisus incredințează sufletul Său Tatălui, arătând legătura indisolubilă dintre ei („Eu și Tatăl una suntem”, Ioan 10, 30), și noi, în moartea noastră, în întunericul ce caracterizează trăirea noastră aici, ne incredințăm sufletul Fiului lui Dumnezeu pentru a învia, știind legătura indisolubilă pe care El a creat-o cu noi și către care ne cheamă pe toți, atunci când vorbește despre prezența Tatălui în Sine și a Sa în noi (Ioan 17, 21—24).

Suntem ridicați aici la treapta cea mai înaltă de comuniune ce ne plasează în brațele deschise ale lui Dumnezeu în Treime slăvit, suntem puși astfel pe drumul îndumnezeirii ce urcă direct în sânul Treimei celei de o ființă și nedespărțite.

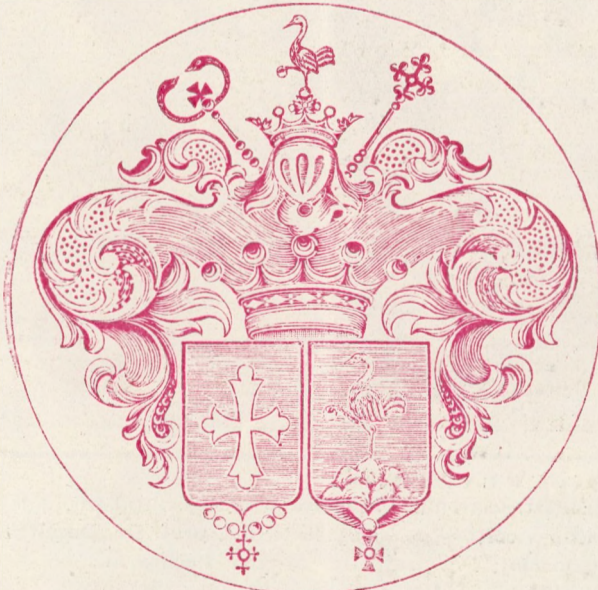
Este de la sine înțeles însă că, așa după cum armonia Sfintei Treimi este desăvârșită, și a noastră, pentru a fi compatibilă cu aceea, trebuie să fie la fel. Nu poți să fii în cercul dragostei divine, la cel mai înalt nivel existențial și încă să mai urăștii pe cineva, să mai disprețuiești, să mai judeci.

Din acest punct de vedere vorbind, putem spune că Învieria lui Hristos implică un program social. Ea devine relevantă și se aplică din momentul în care înțelegem implicațiile ei în viața cotidiană. Cu alte cuvinte ea ne cere să ne dezvoltăm creșterea pe orizontală și pe verticală în același timp, înțelegând că în acest context creșterea pe verticală depinde de cea pe orizontală: „Dacă ați făcut unuia dintre acei preamici frați ai Mei, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40).

Învieria este deci și un dar, însă este și o chemare la lucru sacrificial, pentru că este un sacrificiu și o cruce să renunți la tine, să te pui pe tine însuși pe cruce, dorințele egoiste, pornirile împotriva aproapelui ce ne par uneori atât de „naturale” și să te dedici misiunii hristice de a răspândi în jur pace și iubire: „Întru aceasta vă cunoaște lumea că sunteți ucenicii mei, de veți avea dragoste întru voi” (Ioan 13, 35).

După o astfel de cruce vine și învierea.

În aceasta constă adevărata lumină pe care ne-o aduce Învieria lui Hristos. Întru această lumină sălășluind și așezându-ne creșterea pe temelia Învierii suntem chemați a privi la ceruri, dar a întinde mâinile unii către alții zicându-ne unii altora „fraților” și preaslăvind pe Dumnezeu împreună, cântând cu negrăită bucurie: „Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”.

(Urmare din pag. a 3-a)

sălbatic și de a fi văzută de oameni.

După toate aceste des-tăinuirii, l-a jurat cu numele Mântuitorului, să nu spună nimănui nimic, decât după moartea ei. Apoi l-a rugat pe bătrân să nu vină în pustie în Postul Mare, după obiceiul acelei mănăstiri, în anul viitor, „chiar dacă vei vrea, nu vei putea”, ci să stea liniștit până miercuri seara din Săptămâna Sfințelor Patimi și să-i aducă aici în pustie Sfințele Taine, pentru a se împărtăși, lucru de care nu a avut parte din ziua în care a intrat în pustiul Iordanului.

În următorul Post Mare, iarăși au ieșit monahii în pustie după obicei, iar marile bătrân nu a putut ieși, fiind bolnav, care lucru l-a silit să rămână în mănăstire. La timpul potrivit a pregătit totul pentru împărtășirea sfinte, a pus ceva smochine, finice și linte într-un paner și a plecat noaptea târziu, să mai vadă încă o dată pe ingerul cel în trup, la locul stabilit.

În fine, o vede venind, trece Iordanul ca pe uscat și se roagă stând în văzduh ca la un cot de la pământ. După împărtășire,

Sf. Maria Egipteanca

il roagă din nou să vină la anul viitor, la locul unde s-au întâlnit prima dată.

După trecerea anului s-a dus bătrânul iarăși în pustie și a găsit-o moartă. Pe când se ruga în jurul trupului ei, vede scris pe pământ o însemnare: „Îngroapă părinte Zosima în acest loc trupul smeritei Maria. Dă țăranei, țărâna. Roagă-te mereu către Domnul pentru mine. M-am săvârșit în luna lui Farmuti, după număratoarea egiptenilor, iar după romani aprilie, chiar în noaptea patimilor celor mântuitoare, după împărtășirea Cinei celei de Taină și Dumnezeiești”. Deci s-a prăstăvit la 1 aprilie 411, în vârstă de 76 ani.

Neavând uneltele necesare pentru îngropare, pământul fiind uscat, munca i-a fost zadarnică. Dar din purtare de grijă a lui Dumnezeu, a venit un leu cărui marele bătrân i-a poruncit să sape în pământ o groapă, cât să încapă trupul sfinte.

Apoi s-a întors în chinovia sa și a dezvăluit cele petrecute în acești trei ani cu Sfânta Maria Egipteanca. De la el se istorisea prin viu grai printre

monahi, până ce biograful a așternut în scris viața acesteia, spre folosul cel mare, care îl produce lectura ei cu atenție.

Bătrânul Zosima a mai trăit până la vârsta de 100 ani, povestind tuturor celor ce voiau să-l asculte viața, nevoitțele, luptele ei cu gândurile, intemperiiile și diavoli, pentru a se urca pe calea despătimirii și a desăvârșirii creștine.

Răvna față de Dumnezeu și regretul pentru hădoșenia păcatului, a făcut-o neînfrântă, i-a întărit firea femeiască și s-a ridicat la o petrecere duhovnicească mai presus de puterea omenească. Mulți și mari nevoitori, mulți postitori, mulți iubitori de fapte mari creștinești și osteneli călugărești au fost în decursul erei creștine, dar nici unul n-a atins treapta de înaltă înfrânare, răbdare, de dragoste creștină și de adâncă smerenie spre culmea desăvârșirii, ca această fiică sfântă a Bisericii Ortodoxe.

Sfântul Andrei Arhiepiscopul Critului (660-740), autorul Canonului celui Mare, îl completează cu câteva tropare dedicate sfinte, de umilință și de mare mângâiere celor ce greșesc și păcătuiesc, numai dacă și ei vor voi cu adevărat să se depărteze de rele.

Viața acestei sfinte, plăcute a lui Dumnezeu este un stimul pentru orice creștin, indiferent de starea sa morală, îl îndeamnă să nu mai cadă și în special să nu se desăvârșască, chiar dacă a căzut mai înainte în unele păcate. Aici se arată cât de mare este iubirea de oameni și dragostea lui Dumnezeu (Luca XV, 7), față de cei ce doresc din tot sufletul să se întoarcă de la faptele lor rele de mai înainte.

Când ne gândim la viața acestei sfinte, la luptele și răbdarea ei ne cuprinde spaima și cutremurul. Dar altă cale nu este. Otrava păcatului trebuie tratată cu doctorii puternice. Trebuie să te hotărăști ferm să rupi cu păcatul, să rabzi ispitele, să te împotrivești celui rău (Iacob IV, 7) și să iei aminte să nu cazi în luptă, cerând ajutorul lui Dumnezeu și a Maicii Domnului cum a făcut această sfântă.

Fără luptă, fără efort continuu, nu se poate scăpa de păcat. Ceea ce am stricat cu voia noastră, singuri trebuie să îndreptăm.

Așadar, viața Sfintei Maria Egipteanca ne întărește și ne dă nădejde spre a pași și noi pe calea cea bună a pocăinței. De aceea Biserica în grija pentru folosul fiilor ei a așezat-o în imnologia creștină în perioada cea mai propice, rânduită curățirii sufletelor noastre.

◆ Semnalăm ◆ Semnalăm ◆

◆ *Omul, ființă spre îndumnezeire* de P.S. Dr. Irineu Slătineanu, Ed. „Reînvierea” Alba-Iulia, 2000, 227 p.

◆ P.S. Prof. Dr. Irineu Ioan Popa Slătineanu s-a născut la 16 noiembrie 1957, în satul Spinu, com. Perșani, jud. Vâlcea. Părinții, Gheorghe și Maria (tatăl cântăreț bisericesc și mama agricultoare), l-au îndrumat pe calea credinței adevărate, împreună cu ceilalți cinci copii. După ce a absolvit primele clase în satul natal, a urmat cursurile Seminarului Teologic din Craiova. Răspunzând chemării lui Dumnezeu, a intrat în obștea Mănăstirii Frâșine. Obține licența în teologie, în 1985, la București, cu lucrarea: *Cunoașterea lui Dumnezeu și ideea de epectază la Sfântul Grigorie de Nyssa*. Urmează cursurile de doctorat în teologie în cadrul Institutului Teologic din București, iar între anii 1986-1987 studiază limba și literatura franceză, la Universitatea din Grenoble, Franța. În 1990, obține la Paris titlul de doctor în teologie cu teza: *La personne et la communion des personnes dans la théologie de Saint Basile de Grand*. Desfășoară o susținută activitate didactică, fiind profesor la Facultatea de Teologie din Craiova, specializat în Teologie Dogmatică și Morală, ca și în Istoria Culturii și Civilizației Bizantine. De asemenea, publică 12 cărți de specialitate și traduce din operele Sfinților Părinți. Din 1991, este arhieru-vicar al Episcopiei Râmnicului.

E o carte care își merită numele, vrednică de toată lauda.

◆ Editura „Tyragetia”, Chișinău publică cartea „*Biserici și Mănăstiri medievale în Basarabia*” de Vlad Chimpu, Chișinău, 2000, 217 p.

Această carte se ocupă cu descrierea Bisericilor și Mănăstirilor medievale în Basarabia, în mod științific, carte care merită toată atenția și grija din partea noastră.

◆ *Vlad Chimpu* s-a născut în com. Colonița, municipiul Chișinău, în anul 1957. Urmează școala generală din Colonița și școala profesională-tehnică nr. 36 din Chișinău, pe care o absolvă în anul 1975. Între anii 1981-1986 își face studiile la Facultatea de Istorie a Universității din Chișinău.

În 1992-1996 își face studiile de doctorat, fără frecvență, la Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași, iar în 1999, luna aprilie susține doctoratul. Are peste 20 de lucrări de specialitate, publicate în ediții științifice din România și Republica Moldova.

◆ Editura „Humanitas” scoate printre alte valoroase cărți religioase: *Filocalia sfințelor nevoite ale desăvârșirii, vol. 5*, sau „*Culegere din scrierile sfinților părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*”, de Dumitru Stăniloae, Membru de onoare al Academiei Române, traducere din grecește, introducere și note, toate aparținând Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae (București, 2001, 359 p.). Seria Religie, coordonată de Pr. Vasile Răduca.

Este o carte foarte bună, și ziditoare pentru toți. Incepe cu *Sfântul Petru Damaschin* de la pag. 7, și apoi continuă: *Din dumnezeieștile învățături duhovnicești ale cuviosului Părintelui nostru Petru Damaschin, Cartea întâi*, pag. 31, apoi *Cartea a doua*, pag. 179. *Sfântul Simeon Metafrastul*, pag. 257. Mai găsim la pag. 275: „*Parafraza în 150 de capete a Sfântului Simeon Metafrastul la cele 50 de cuvinte ale Sfântului Macarie Egipteanul*”.

Merită citită cu tot interesul.

◆ *Evanghelia după Toma*, tradusă și comentată de Vasile Andru, Colecția Sapiența, Editura „Paralela 45”, (2000, 94 pag.).

„Manuscrisul *Evangheliei după Toma* a fost descoperit în 1945, în Egipt. Face parte din biblioteca în limba coptă a unei comunități creștine din secolul al II-a după Hristos. Este un text apocrif. Mai bine de jumătate din capitolele sale vădesc paralelisme cu Evangheliile canonice. Sunt însă și diferențe, precum insistența pe „cuvintele secrete” și pe experiența mistică.

Textul aparține curentului gnostic. Gnoza insistă pe aspectul mental al salvării, al trăirii misterului divin. Cultura religioasă din România are destulă maturitate ca să recepteze acest text fără exaltare (cum fac modernștii mai ales), dar și fără prejudecăți.

Evanghelia după Toma este tradusă în toate limbile importante ale planetei. În engleză și în franceză există zeci de versiuni și exegeze. O vastă literatură de specialitate, comentarii și controverse au apărut pe seama acestui text. El face parte din istoria mântuirii și, în mod cert, din istoria culturii religioase”. (Vasile Andru).

◆ *Mihai Vasile* publică „*Cărări și gânduri*” Editura „Biserica Ortodoxă” - Alexandria, București, 2000.

P. S. Galaction spune în *Cuvântul despre această carte*, următoarele: „Gândurile sunt scurte reflecții asupra unor autori și texte din filosofie, literatură, religie (din Biblie și indeosebi din pagini de Pateric).

Ținând titlul cărții, noi am zice că gândurile Autorului sunt cărări ce-l duc spre cititori și care devin apoi cărări și pentru aceștia, ducându-i spre locuri curate, de munte, pentru inimă și suflet.

Citindu-le, mi-am amintit de cuvintele pe care i le-a spus Autorul, pe când acesta era elev, Profesorului său de literatură de la Seminarul teologic din Buzău, Părintele Trifănescu, și reproduse în cartea sa de literatură, *Smochinul neroditor* (Ed. „Cartea Românească”, 1986): „Ai stil și povestești frumos. Tu ai putea să scrii!” Și Autorul a adevărat prin scrisul său cele spuse cândva, ca o profeție, de Profesor.

Însoțim și noi această nouă carte a sa în drumul către cititori cu binecuvântări arhiericești.

ANTONIE P.

† Pr. icon. stavr. Crăciun Poplăcean

În ajun de Sfinții 40 de Mucenici din Sevastia, în ziua de 8 martie, moartea a răpit pe neașteptate din această viață pe vrednicul preot CRĂCIUN POPLĂCEAN de la Parohia Ortodoxă română Jina II, din cadrul Protopopiatului Ortodox Român Săliște, destoinic slujitor al Sfântului Altar.

Adormitul întru Domnul Pr. CRĂCIUN POPLĂCEAN s-a născut în ziua de 25 Decembrie, ziua Nașterii Domnului, ziua de Crăciun a anului 1945 în Sibiu, din familia Nicolae și Paraschiva Poplăcean, fiind al patrulea fiu, de aceea purtând și numele de botez Crăciun.

Primește o educație aleasă din familie, fiind crescut într-o viață creștinească ortodoxă, pe care a îmbrățișat-o de mic.

Școala primară o face în Sibiu, după care urmează școala de meserii IPAS și apoi Liceul Economic, obținând bacalaureatul, apoi se înscrie la Institutul Teologic Universitar Sibiu.

Se căsătorește în anul 1970 cu tânăra Rafila Hila, originară din satul Boz, județul Alba.

În anul 1974 termină Facultatea de Teologie și este numit ca preot în Parohia Jina II, care era vacantă, unde s-a mutat cu soția și cei doi copii: Nicolae și Maria-Mihaela. A pășorit Parohia Jina II timp de 27 de ani. Viața și misiunea sa au fost ca un far aprins, fiind plină de virtuți, iar împreună cu bunii credincioși a pictat marea catedrală a muniților primind distincția de iconom cu dreptul de a purta brâu roșu.

Mai târziu înălțând și frumosul monument al eroilor primește din partea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală cea mai înaltă distincție de iconom stavrofor.

Slujba prohodirii a avut loc în ziua de 11 martie 2001, duminică a doua din post, a Sfântului Grigore Palama de către un sobor de 25 de preoți având în fruntea lor pe Prea Sfințitul Episcop Vicar Visarion Rășinari, în prezența a câtorva sute de credincioși din Jina, Sibiu și Rășinari, în biserica mare din Rășinari.

Șirul cuvântărilor îl începe Prea Sfinția Sa Episcop-Vicar Visarion Rășinari, îmbrăbătând familia și pe credincioșii prezenți, în special pe Jinari, pentru greaua pierdere a părintelui Crăciun Poplăcean. Tot Prea Sfinția Sa citește cuvântul de condoleanțe al Înalt Prea Sfinției Sale Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului, Crișanei și Maramureșului. P.C. protopop Roșca Romul a vorbit în numele preoților din Protopopiatul Săliște, prezentând și biografia adormitului. În numele credincioșilor din cele două parohii Jina I și Jina II a vorbit colegul lui, P.C. preot Oltean Pavel, preot paroh la Parohia Ortodoxă Română Jina I.

Din partea colegilor au vorbit preoții Oprean Nicolae de la Biserica grecilor din Blaj, Bârsan Traian - Sibiu Cibin, Sârbu Ioan de la Parohia Hipodrom - Sibiu și Jianu Nicolae - Rășinari.

Sierul cu trupul neînsuflit al adormitului întru Domnul preot Crăciun Poplăcean a fost purtat în jurul Sfinte Biserici în dangăt de clopote, fiind apoi depus în mormântul proaspăt din Cimitirul bisericii mari din Rășinari.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!

Pr. ROMUL ROȘCA
— Protopop de Săliște —

În Editura Centrului Mitropolitan din Sibiu a apărut recent ÎNDRUMĂTORUL BISERICESC pe anul 2001. Prețul unui exemplar este de 30 000 lei, iar comenzile se pot face pe adresa: Arhiepiscopia Sibiului, str. Mitropoliei nr. 24. 2400 - SIBIU.

◆ În editura Centrului Mitropolitan Sibiu a apărut recent o nouă ediție a OCTOIHULUI MIC, solicitat foarte mult de către cântăreții de strănă din Transilvania. Prețul unui exemplar legat este de 100 000 lei. Comenzile se pot face pe adresa: Arhiepiscopia Ortodoxă Română Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 24, 2400 SIBIU.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P.S. Visarion Rășinari — episcop-vicar, — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Pacurariu.

Abonamentul pe un an: 75 000 lei. Cont nr. 2511.1-61. 1/ROL B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2511.1 - 61.14 U.S.D.) sau echivalentul în altă valută, B.C.S.A., Sucursala Sibiu.

Biblioteca „ASTRA”
— SIBIU —